

رویارویی متن و نگاره در "داستان ملک شهرمان و قمرالزمان" در نسخه

خطی هزار و یک شب قاجاری

1. نفیسه السادات عبدالبقایی ، 2. حمیدرضا نامور

1. دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه خوارزمی، دانشکده ادبیات کرج، ایرانو

پژوهشگر اسناد و نسخ خطی کاخ گلستان

2. طراح و مجسمه ساز

چکیده:

بخش اول نوشتار حاضر به بررسی و نقد نگرش های اومانیستی در داستان "ملک شهرمان و قمرالزمان" از سلسله داستان های هزار و یک شب پرداخته است. داستانی که نمایش سفر انسانهای متقارن و متشابهی است که کارکردهای شخصیتی دوگانه ای را در ترکیب افکار و زبان خویش بر صحنه ی روایت کشیده اند. شخصیت هایی که در گونه اول پیرو اصل لذت آنی و طالب شرب و نشاط مدام اند، در تقابل با دیگران داستان که پایبندی به اخلاق و خوی اصالت طلبی را در خویش به ثباتی نسبی ارتقاء داده اند. در بخش دوم به رابطه ی متن به عنوان عنصری نوشتاری در ترکیب با هنر نگارگری در نگاره های نسخه ی خطی هزار و یک شب قاجاری که در شش جلد در عصر ناصرالدین شاه استنساخ و نگارگری شده است، پرداخته شده است. نسخه ی منحصر به فردی که حجیم ترین تعداد نگاره ها را به تعداد 3655 مجلس در خود جای داده است. نگارندگان بر این باورند که تلفیقی ساده انگارانه در مواجهه ی متن به عنوان نوشتاری روایی و نگاره به عنوان تصویری روایی بر نسخه ی هزار و یک شب نقش بسته است که بیشتر کارکرد تکنیکی یکنواختی را باز می تاباند تا ماهیت یک اثر هنری را.

واژه های کلیدی: هزار و یک شب، ملک شهرمان و قمرالزمان، نگارگری، صنیع الملک.